

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Barbora Kladenská

Téma práce: Smlouva o běžném účtu

Rozsah práce: 59 stran (bez seznamu literatury a anotace)

Datum odevzdání práce: 28.11.2013

1. Aktuálnost tématu:

Problematika smlouvy o běžném účtu je, stejně jako problematika ostatních smluvních typů, aktuální vzhledem k rekodifikaci soukromého práva, která vyžaduje nové posouzení a výklad všech smluvních typů upravených v novém občanském zákoníku. Autorka však vymezila takový cíl své práce (viz níže), který byl aktuální spíše v roce 2009, kdy byl přijat nový zákon o platebním styku, než na konci roku 2013, několik měsíců před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku.

2. Náročnost tématu:

Autorka se seznámila s účinnou právní úpravou i s právní úpravou, která nabude účinnost až po zpracování diplomové práce (nový občanský zákoník). Autorka se seznámila také s dostupnou odbornou literaturou. Základní metodou, kterou použila, byla analýza platné právní úpravy, která však v mnohých ohledech klesala spíše k popisnosti místo kritické analýzy. Srovnávací metodu použila jen v omezeném rozsahu při porovnání stávající právní úpravy (obchodní zákoník a zákon o platebním styku) a nové právní úpravy (nový občanský zákoník).

3. Kritéria hodnocení práce:

Cíl práce autorka vyjádřila v úvodu takto: „Cílem této práce je pohled na tento smluvní typ, a to jak z pohledu právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, tak z pohledu zákona o platebním styku, který přinesl zásadní změny do úpravy platebních služeb.“ Obdobně je cíl práce vymezen i v závěru („Cílem této práce bylo podat výklad o smlouvě o běžném účtu, a to jak z pohledu právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, tak z pohledu zákona o platebním styku.“). Takto vymezený cíl pak bohužel vedl k tomu, že autorka ve své práci opakovaně sklouzává k pouhému popisu problematiky. Důsledkem toho je také to, že autorka činí samostatné závěry spíše jen v omezeném rozsahu. K aktuálnosti takto vymezeného cíle viz výše.

Práce je rozdělena na osm kapitol (vedle úvodu a závěru). První část je věnována pojmu běžný účet. Je zajímavé, že autorka zde uvádí také pojetí běžného účtu z roku 1928 (Hermann-Otavský). Bohužel toto pojetí neporovnála se soudobým chápáním smlouvy o běžném účtu, které je odlišné.

Druhá kapitola je věnována základní právní charakteristice smlouvy o běžném účtu v obchodním zákoníku. Součástí této kapitoly je i popis vývoje právní úpravy, přičemž pozornost je věnována hlavně vývoji po roce 1991, resp. 1992. Ohledně předchozího období je pozornost věnována jen úpravě v hospodářském zákoníku pro tzv. socialistické organizace. Proto by v rámci obhajoby mohla autorka vysvětlit, jak byla problematika účtů upravena před rokem 1991 i ve vztahu k občanům.

Čtvrtá kapitola je věnována subjektům smlouvy o běžném účtu. Poměrně podrobný popis jednotlivých možných subjektů smlouvy (banka, spořitelní a úvěrní družstvo, ČNB, majitel účtu, uživatel platebních služeb atd.) se však jeví poněkud nadbytečným. Pátou kapitolu lze zřejmě považovat za stěžejní část práce, protože obsahuje analýzu obligatorních a fakultativních náležitostí smlouvy o běžném účtu podle obchodního zákoníku.

Šestá kapitola se zabývá otázkou zániku smlouvy o běžném účtu, zejména výpovědí a smrtí majitele účtu.

V sedmé kapitole se autorka zajímavým způsobem zabývá problematikou bankovních obchodních podmínek, které jsou obvyklou součástí smluv o běžných účtech.

V osmé kapitole se autorka věnuje některým otázkám smluv o platebních službách - informačním povinnostem poskytovatelů platebních služeb a odpovědnosti poskytovatele a uživatele platebních služeb. Autorka však neprovedla hlubší analýzu provázanosti úpravy smlouvy o běžném účtu v obchodním zákoníku s úpravou platebních služeb podle zákona o platebním styku.

Pouze poslední kapitola je věnována stručné analýze smlouvy o účtech v novém občanském zákoníku.

Autorka čerpala primárně z právních předpisů a odborné literatury. Judikaturu soudů zpracovala jen v omezeném rozsahu. Se zahraniční literaturou nepochybně nepracovala vůbec, ačkoliv úroveň práce by významně pozvedlo porovnání právní úpravy účtů v českém právu s některými zahraničními právními řády. Bližší pozornost autorka nevěnovala ani právu EU a dokumentům Komise k platebním službám, ačkoliv právní úprava platebních služeb je transpozicí práva EU (zde se například nabízela kritická analýza správnosti transpozice směrnice o platebních službách do práva ČR).

Z hlediska svého rozsahu práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Jazyková a stylistická úroveň je na odpovídající úrovni. Práce obsahuje relativně nízký počet tiskových chyb (např. str. 4 – „poskytování platebních systémů“; str. 4 – „v je zde“; str. 9 – „je smlouva ...charakterizována jako za závazek banky“; pozn. č. 6 na str. 8 – „Některé právní aspekty spotřebitele“; str. 21 – „jedná se se“; str. 24 – „s pohledu“ a „v potas“ (stejně na str. 31); str. 28 – „zněho“; str. 37 – „má banka musí banka“; str. 40 – „zvláštních obchodní podmínky“ a „uzavřít smlouvě ústně“; str. 41 – „takových to změn“; str. 45 – „by tedy nevznikl tedy“; str. 47 - “Ph.D. K tomu uvádí“ a „implementaci“). Na str. 32 chybí část textu.

Z formálního hlediska lze dále vytýkat nejednotný způsob uvádění označení právních předpisů – např. ObchZ, Obchz (str. 53) a obchodní zákoník, nebo ObčZ a občanský

zákoník, nebo zákon o platebním styku a PlStk. Na str. 12 se chybně uvádí, že dnem přijetí zákona o platebním styku byl 1.11.2009 (od absolventa právnické fakulty se očekává, že dokáže rozlišit mezi dnem přijetí a dnem účinnosti zákona). Na str. 15 je uvedena následující formulace: „zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů“, ačkoliv nový občanský zákoník nebyl v době zpracování diplomové práce novelizován. V poznámce č. 57 na str. 30 je Úřední sdělení České národní banky ze dne 27. června 2003 - Výklad k vybraným ustanovením obchodního zákoníku upravujícím smlouvu o běžném účtu a smlouvu o vkladovém účtu, ve znění zákona č. 125/2002 Sb. chybně označeno jako vyhláška ČNB. Neobvyklý je způsob citace některých ustanovení zákonů, kdy se kromě paragrafu uvádí (poněkud nadbytečně) také hlava, díl, oddíl a pododdíl zákona.

4. Další vyjádření k práci:

Hlavním nedostatkem práce je popisnost a skutečnost, že autorka se zaměřila na stávající právní úpravu a nevěnovala pozornost hlubší analýze právní úpravy účtů v novém občanském zákoníku a porovnání této nové právní úpravy se stávající právní úpravou.

Zajímavá je úvaha autorky na str. 17 o vlastnictví peněžních prostředků uložených v bance a u platební instituce. Své závěry, se kterými lze ostatně souhlasit, však autorka blíže nezdůvodnila.

Naopak výhrady lze mít vůči tvrzení autorky na str. 17, že mezi spotřebitele patří jak fyzické, tak právnické osoby (autorka zde používá zkratky FO a PO, které ale nejsou v seznamu zkratk na str. 60 definované).

Diskutabilní je tvrzení autorky, že běžné účty pro fyzické osoby se označují jako osobní účty (str. 19) a že bankovní poplatky se v praxi obvykle nenastavují fixně (str. 33).

Na str. 22 se chybně mluví o „provozovateli“ místo „poskytovateli platebních služeb“ a o „drobném spotřebiteli“ místo „drobném podnikateli“.

Zásadní výhradu lze mít k tvrzení autorky na str. 24, že bez dodržení náležitostí konkrétního smluvního typu je takový právní úkon absolutně neplatný. Pokud nějaká smlouva nespĺňuje podstatné náležitosti určitého smluvního typu, taková smlouva není neplatná, ale je jiným smluvním typem, případně inomínátní smlouvou. Výhrady lze mít také k závěrům autorky na str. 25 týkajícím se označení smluvních stran.

Nesprávný je také závěr na str. 30, že banka může peněžní prostředky na účtu použít jako svůj kapitál.

Na str. 52 se chybně uvádí, že nový občanský zákoník rozlišuje následující tři podkategorie účtů: běžný účet, jiný než běžný účet a vkladní knížka.

Na str. 55 se nepřesně uvádí, že majitel účtu může podle nového občanského zákoníku závazek ukončit bez výpovědní doby v případě, že byla smlouva sjednána na dobu neurčitou. Zákon toto upravuje poněkud odlišně (viz § 2674 nového občanského zákoníku: „Majitel účtu může závazek ze smlouvy o účtu vypovědět i bez výpovědní doby, i když je smlouva uzavřena na dobu určitou.“).

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě.

V rámci obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k otázce vhodnosti stávající úpravy vztahu běžných účtů a platebních účtů, kterou převzal také nový občanský zákoník, a zvážit také možnost jiné úpravy vztahu mezi účty a platebními účty.

V rámci obhajoby by autorka mohla objasnit, proč považuje označení „majitel účtu“ za nepřesné (str. 19).

V rámci obhajoby by autorka mohla objasnit, co rozumí tím, že při ústním uzavření smlouvy musí poskytovatel platebních služeb předat stanovené informace ve formě k tomu způsobilé (str. 46 – 47).

6. Doporučení práce k obhajobě.

Diplomová práce splňuje formální i obsahové požadavky kladené na diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň:

Předběžně navržený klasifikační stupeň: 2 – 3 .

V Praze dne: 9. 12. 2013

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.